Тыднёвік Магілёўскі

№ 3 (44) 21 студзеня 1999 г. Кошт свабодны

ВЫБАРЧАЯ ЎВЭРЦЮРА

Падрыхтоўка да дэмакратычнага шоў разгортваецца

Перадвыбарчае шоў, як вядома, ужо пачалося. У Магілёве адбылося чарговае мерапрыемства: прайшоў сэмінар старшыняў выбаркамаў. Намесьнік старшыні аблвыканкаму Яўген Касьцюковіч інструктаваў прызначаных адказнымі за выбары ў мясцовыя саветы, як трэба правесьці гэтыя самыя выбары. Яны, паводле ўказаньняў, павінны засьведчыць усяму сьвету, што «ў Беларусі з дэмакратыяй ня горш чым у Нарвэгіі».

Маркуючы па словах чыноўніка, улады прыкладуць усе сілы, каб выбары прайшлі па іх сцэнары. Прынамсі, гэта ня цяжка будзе ажыцьцявіць. Незаконны «закон», па якім будзе працаваць выбаркамаўская вэртыкаль, прадугледжвае ўсе магчымасьці і па кантролю за выбарамі, і па вызначэньні іх вынікаў. Клопат пра выбаршчыка ўлада праяўляе загадзя. У хуткім часе спэцыяльныя інфармацыйныя групы пачнуць амаль павальны абыход кватэраў. Маўляў, трэба, каб кожны грамадзянін усьвядоміў, у які гістарычны час ён жыве і якую місію будзе выконваць, наведваючы выбарчыя ўчасткі.

Чыноўнікі прадугледзелі, што ў сёньняшні эканамічны крызіс людзі могуць быць незадаволеныя ўладамі, і нават, страшна вымавіць, самім прэзыдэнтам. Таму «абходчыкам-агітатарам» параілі ўсё тлумачыць часовымі цяжкасьцямі і больш напіраць на тое, што прэзыдэнт і ягоная вэртыкаль няспынна клапоцяцца пра сваіх грамадзян. Ну, а каб сябры выбаркамаў ня грэбавалі гэтым даручэньнем, ім будуць выплочвацца даволі ладныя заробкі. Вызваленыя супрацоўнікі атрымаюць па 15 мільёнаў, астатнія менш, але таксама няблага. Так што ім будзе за што несьці ў народ «праўду».

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

На першым здымку *да матэрыялу адлюстраваны эпізод знаёмства сябраў выбарчага ўчастка з волевыяўленьнем народа. Своеасаблівае, на нашу думку, знаёмства.* ***На другім*** *– выбарчы ўчастак гатовы «да працы й подзьвігу». Пры гэтым выбаршчыкі тут зусім не абавязковыя. Абодва здымкі з архіву ТМ.*

«Белая Кніга» з Магілёва

У Магілёве адбылася прэзэнтацыя «Белай Кнігі» парушэньняў правоў чалавека. Яе падрыхтавала мясцовае прадстаўніцтва Беларускага Хельсінскага камітэту. Трэба адзначыць, што гэтае выданьне рабілася больш за два гады. У зборы матэрыялаў прымалі ўдзел самыя розныя людзі. Нажаль, жыцьцё падкідвала багатыя магчымасьці для ўзнікненьня і папаўненьня кнігі. У першы раз яна была падрыхтавана для выпуска ўжо на пачатку 1997 года. Але падобна, што «імклівае» адступленьне нашымі ўладамі ад асноватворных дэмакратычных каштоўнасьцяў прымусіла працягнуць працу яшчэ больш чым на год. «Гучныя» справы амаль усіх лідэраў дэмакратычнага руху Магілёўшчыны, іх шматмільённыя штрафы, словы і рашэньні сьледчых, пракурораў, судзьдзяў, рознамасных вэртыкальных чыноўнікаў, – усе яны так ці йнакш мелі публічную адзнаку дзякуючы незалежным сродкам масавай інфармацыі. Напрыклад, "ТМ" надрукаваў значную частку матэрыялаў «Белай Кнігі». Ужо тады па рэакцыі чытачоў газэта адчула, наколькі чытачам было важна атрымаць ясную і дакладную інфармацыю. Тым ня менш, сабраныя ў адно факты з кнігі ўражваюць – у канцы 20 стагодзьдзя цяжка назіраць тое, што людзі клічуць таталітарызмам. На старонках чытач пазнаёміцца і з тымі справамі, якія не патрапілі ў поле вялікай грамадзкай цікавасьці. Тым больш значна, што і для ніх знайшлося месца на старонках кнігі. У такой вобласьці, як правы чалавека, няма дробнага.

Кніга ўмясьціла больш за 40 фактаў грубых адступленьняў ад агульнапрынятых прававых нормаў. На думку кіраўніка аддзялення і аднаго з аўтараў кнігі Валерыя Сівухі, наяўнасьць падобнага зусім нелітаратурнага твору – адно з самых яскравых сведчаньняў антыдэмакратычнай сутнасьці сёньняшняга рэжыму.

Магілёўская «Белая Кніга» – першае падобнае выданьне ў Беларусі. Наклад кнігі 299 асобнікаў. Яна будзе распаўсюджаная сярод грамадзкіх актывістаў праваабарончага руху і накіраваная ў міжнародныя праваабарончыя арганізацыі.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Лепшая культура ў дыктатарскіх краінах?

Віцэ-прэм'ер ураду, сумнавядомы Уладзімер Замяталін, падзякаваў старшыні аблвыканкаму Аляксандру Кулічкову за выдатную арганізацыю дзён югаслаўскай культуры на Магілёўшчыне.

На жаль, толькі зь Югаславіі мы і атрымліваем рознага кшталту культурныя падарункі. Улічваючы асаблівасьці нашай зьнешняй палітыкі, нас у хуткім часе, відавочна, парадуюць днямі культуры Кубы, Паўночнай Карэі, Ірака й Лівіі – лепшых сябраў беларускага дыктатарскага рэжыму. Ня маючы нічога супраць музыкі й іншых відаў мастацтва, хацелася б бачыць у нас музыкаў і актораў, якім не даручаецца выконваць адначасова з сымфоніямі й палітычныя задачы.

С. Г.

Каб іншая ўлада, дык абараняць было б што

Аблвыканкам захацеў абараніць нашых спажыўцоў. На апошнім паседжаньні прынята рашэньне, што ў кожным райвыканкаме цяпер будзе «спэцыяльны чалавек», упаўнаважаны змагацца за нашыя спажывецкія правы.

Адно засмучае. Галоўны сёньняшні вораг беларускага спажыўца – дзяржава. Яе эканамічная палітыка пазбаўляе чалавека любых магчымасьцяў адчуваць сябе нармальным спажыўцом. І таму цалкам незразумела, як дзяржава зьбіраецца сама з сабой змагацца. Хутчэй за ўсё, як і ў іншых выпадках, мы пабачым імітацыю дзейнасьці і хлусьню.

І. З.

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Адвакатам стала яшчэ цяжэй абараняць грамадзянаў

Ні для каго не сакрэт, што ў нашай краіне, якая паводле прызнаньня цывілізаванае сусьветнае супольнасьці не зьяўляецца дэмакратычнай, правы чалавека ёсьць гарантаванымі толькі на паперы. Слынны паўтор беларускім прэзыдэнтам трагічна вядомага выразу (аднаго са сваіх самых страшэнных у гісторыі папярэднікаў) аб тым, што «ёсьць чалавек – ёсьць праблема, няма чалавека – й праблемы няма», яскрава сьведчыць пра стаўленьне першае асобы краіны да сваіх суграмадзянаў. Але, праўду сказаць, ня можа ён абараніць кожнага асобнага чалавека, бо заняты глябальнымі клопатамі адразу пра ўсіх, пра наш з вамі дабрабыт – за што яму ўсенародная ўдзячнасьць. А абараняюць нас, пры неабходнасьці, адвакаты. Усё як ў дэмакратычных краінах. Аднак жа радавацца пакуль пачакайце. Прэзыдэнт, відаць, палічыў, што надта шмат у нашай краіне разьвялося розных праваабаронцаў, якія на самай справе (з-за нізкай кваліфікацыі, зразумела!) імі не зьяўляюцца. Ну, напрыклад узяць хоць бы тагож Гары Паганяйла. Толькі і можа, што выступаць на працэсах усялякіх там Шараметаў ці таго горш... Таму і вырашыў прэзыдэнт удасканаліць Закон Рэспублікі Беларусь «Аб адвакатуры». Узяў і ўнёс у закон свае папраўкі. Дэкрэт так і называецца «Аб некаторых мерах па ўдасканаленьні адвакацкае й натарыяльнае дзейнасьці ў Рэспубліцы Беларусі».

Адпаведна закону «адвакатура ўяўляе сабой ***незалежны*** (выдзелена намі – ТМ) прававы інстытут, закліканы паводле Канстытуцыі ажыцьцяўляць прафэсійную праваабарончую дзейнасьць». Цяпер жа ў яе, адвакатуры, зьявіўся начальнік. Вось як зараз падаецца адпаведны артыкул закону пасьля папраўак: «Міністэрства юстыцыі...

1. выдае ў адпаведнасьці з заканадаўствам нарматыўныя акты, якія рэгулююць дзейнасьць адвакатуры;

2. прыпыняе не адпаведныя заканадаўству рашэньні кіруючых органаў калегіяў адвакатаў і ўносіць у гэтыя органы прадстаўленьне аб адмене гэтых рашэньняў;

3. ажыцьцяўляе ў адпаведнасьці з заканадаўствам іншыя паўнамоцтвы, зьвязаныя з агульным і мэтадычным кіраўніцтвам адвакатурай;

4. кантралюе выкананьне заканадаўства ўсімі асобамі, якія ажыцьцяўляюць адвакацкую дзейнасьць»...

Вынікае, што адвакатура ёсьць фактычна падначаленай Міністэрству юстыцыі структурай. Яно ж, міністэрства, узгадаем, ёсьць структура выканаўчае ўлады(!) Яна, гэтая самая ўлада, зьнізу да верху падначалена прэзыдэнту. Цяпер ніхто ня будзе, ня мае права займацца «адсябяцінай»: прыватная адвакацкая дзейнасьць зьліквідаваная.

Цікава таксама, як удасканалены артыкул 11-ы закона, дзе гаворка ідзе пра Кваліфікацыйную камісію, якая выдае ліцэнзіі на права займацца адвакацкай дзейнасьцю. Па закону ў яе складзе было 11 сябраў – адвакаты з практыкай работы ня менш 10 гадоў, навукоўцы-юрысты і толькі адзін прадстаўнік Міністэрства юстыцыі. Таму яна і была Кваліфікацыйнай камісіяй а д в а к а т а ў. Палажэньне аб ёй прымалася радай Саюзу адвакатаў. Цяпер жа камісію стварае Міністэрства, адпаведна ў яе складзе зараз мусіць быць ня менш як 9 прадстаўнікоў дзяржаўных органаў, адвакаты прызначаюцца з практыкай работы ад 5 гадоў. Адпаведна старшынём камісіі зьяўляецца намесьнік міністра юстыцыі. Ясна, што гэтае ведамства цяпер само распрацоўвае і зацьвярджае Палажэньне аб Кваліфікацыйнай камісіі. Зусім няцяжка зьвярнуць увагу на тое, што ўсе зьмены маюць на мэце падначаленьне адвакатуры ведамству (значыць, уладзе).

Іншыя папраўкі тычацца разьдзелу закона, дзе гаворыцца пра абмежаваньні на занятак адвакацкай дзейнасьці і аб анулявальні адвакацкіх ліцэнзіяў. Цяпер такія рашэньні, што раней былі выключнай прэрагатывай Прэзыдыюма калегіі адвакатаў, могуць прымацца Мінюстам с а м а с т о й н а. Саюз адвакатаў зараз пазбаўлены (а ў законе гэта было) права на заканадаўчую ініцыятыву.

Дарэчы, на іспытах на атрыманьне адвакацкай ліцэнзіі, сярод шматлікіх пытаньняў ёсьць і такое: колькі галінаў улады ў Беларусі. Здаецца і дзеці ведаюць: заканадаўчая, выканаўчая й судовая. Між тым зьменамі ў Канстытуцыю, якія былі зробленыя пасьля сумнавядомага рэфэрэндуму, прэзыдэнт ня толькі валодае правам заканадаўчае ініцыятывы, але і выдае дэкрэты, «якія маюць сілу законаў». Цікава, як адказваюць на гэтае пытаньне прэтэндэнты на ліцэнзію: па тэорыі або па практыцы.

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па пытаньнях правоў чалавека

P.S. Тэма правоў чалавека ня можа ня быць прыярытэтнай для дэмакратычнай газэты. Будзем удзячныя чытачам за ўдзел у гэтай рубрыцы паведамленьнямі, водгукамі, пытаньнямі.

На пададзеных да гэтага матэрыялу здымках адлюстравана:

***на верхнім** – абаронцы Паўла Шарамета, адвакаты Рыгор Шарамет, Сьвятлана Лабоха, Гары Паганяйла, Міхаіл Ваўчок;*

***на ніжнім** – яготыя судзьдзі падчас агалошаньня выроку.*

Пукашыскі патрыятызм

Мясцовыя бэпэсэмаўцы правядзяць чарговую псэўдапатрыятычную акцыю – абласны фэстываль вайскова-патрыятычнай песьні, прысьвечаны 10-годзьдзю вывада савецкага акупацыйнага кантынгэнту з Афганістана.

Замест таго, каб сапраўды асэнсаваць сутнасьць трагедыі 10-гадовай даўніны, падобныя мерапрыемствы праслаўляюць подзьвігі і мужнасьць савецкіх агрэсараў. Мы, падчас існаваньня ў агульным саюзе, прынесьлі ў чужы дом вайну. Яшчэ можна было б казаць пра абстрактныя мужнасьць, гераізм і любоў да Радзімы, каб ня ўзгадваліся мільёны забітых афганцаў, якім нашы салдаты несьлі камуністычнае шчасьце. Пра гэта на бэпэсэмаўскіх сходках і фэстах не гаворыцца. Ды й у грамадстве не ўсталявалася пакуль менавіта такое пакаяннае стаўленьне да афганскай тэмы. На жаль.

Журналістаў не дапусьцілі ў заснавальнікі сваёй газэты

Творчыя супрацоўнікі крычаўскай газэты «Ленінскі кліч» зьвярнуліся да старшыні аблвыканкаму Кулічкова, каб іх увялі ў склад заснавальнікаў газэты.

Крыўду мясцовых журналістаў можна было б зразумець, каб газэта была незалежнай ад уладаў, самастойнай у выбары й асэнсаваньні інфармацыі. Як і ўсе іншыя дзяржаўныя выданьні, асабліва «раёнкі», крычаўская аддана абслугоўвае вэртыкаль. Дык на што ім быць у складзе заснавальнікаў? Хаця хто яе ведае, сёньняшнюю лёгіку паводзінаў многіх нашых інтэлігентаў.

Дарагое слова

Імклівы рост коштаў – зараз гэта сумная рэальнасьць нашых дзён. У гэты раз насельніцтва «парадавалі» сувязісты.

Толькі месяц пратрымаліся тарыфы на іх паслугі, а ўжо зноў паведамлена пра істотнае падвышэньне коштаў. Да 30% узраслі кошты за перасылку карэспандэнцыі ў замежжа і да 50% – па Беларусі. Напрыклад, за ліст у Эстонію, Азэрбайджан ці Францыю прыйдзецца выкласьці ад 18 да 30 тысячаў рублёў. На 30% вырас кошт хвіліннай размовы па міжгорадзе. Званок у Маскву важыць ужо 50 тысячаў, а ў ЗША ажно 129 тысячаў рублёў. За хвіліну размовы зь сябрамі з Крычава ці Горак трэба цяпер аддаць 1.600 рублёў, а калі гэта Менск ці Гародня – 3.200. Унутрыгарадзкія размовы таксама падаражэлі да 150 рублёў за хвіліну.

Хроніка Сымона ГЛАЗШТЭЙНА

ПАЛІТЭНЦЫКЛЯПЭДЫЯ

Хрысьціянская Дэмакратыя на Беларусі

Хрысьціянская дэмакратыя ў сучасным сэнсе зьявілася ў Эўропе напачатку XX стагодзьдзя, калі пэўныя колы каталіцкіх грамадзкіх дзеячоў і інтэлектуалаў распачалі працу над стварэньнем новага ідэйна-палітычнага руху, які б змог спалучыць хрысьціянскія каштоўнасьці й здабыткі сучаснай дэмакратыі. Першыя буйныя партыі, якія можна назваць хрысьціянска-дэмакратычнымі, зьявіліся ў Нямеччыне й Італіі. Трохі пазьней гэтай ідэяй захапілася ўся Эўропа. Ня стала выключэньнем і Беларусь.

Хрысьціянска-дэмакратычны рух сярод беларусаў узьнік у асяродзьдзі слухачоў Пецярбурскай духоўнай акадэміі, а таксама ў гуртках настаўнікаў і каталіцкіх сьвятароў у самой Беларусі. Датай арганізаванага афармленьня Беларускай Хрысьціянскай Дэмакратыі лічыцца травень 1917 года. Заснавальнікамі яе былі ксяндзы Фабіян Абрантовіч, Адам Станкевіч, Аляксандар Астрамовіч, Францішак Будзька, Вінцэнт Гадлеўскі.

Галоўнай ідэяй беларускіх хрысьціянскіх дэмакратаў пачатку XX ст. была ідэя вольнай незалежнай Бацькаўшчыны. Яны адразу ж падтрымалі Акт 25 сакавіка – абвешчаньне Беларускай Народнай Рэспублікі. Як арганізацыя дэмакратычная, БХД арыентавалася на эвалюцыйны шлях развіцьця грамадзтва й парлямэнцкія формы барацьбы, выступала супраць фашызму й бальшавізму, мела свой друкаваны орган – газэту «Крыніца» (з 1926 года – «Беларуская Крыніца»).

Пасьля Рыскай змовы БХД дзейнічала на тэрыторыі Заходняй Беларусі, якая адыйшла да Польшчы (сядзіба знаходзілася ў Вільні), пашырала там нацыянальную сьвядомасьць сярод беларускага насельніцтва вёсак і мястэчкаў, заклікала адстойваць права на сваю мову ў школах і рэлігійным жыцьці. У 1926 г. у Вільні БХД заклала Беларускі інстытут гаспадаркі й культуры.

Ад 1927 г. сябрамі партыі, паводле зьменаў у Статуце, маглі быць ня толькі каталікі, але й праваслаўныя. Гэта дало ёй магчымасьць стаць лідэрам сярод нашых партыяў у Заходняй Беларусі. Тагачасныя польскія ўлады турбаваліся ростам папулярнасьці БХД. Асабліва ўзмацнілі яны кантроль над партыяй пасьля таго, як у лютым 1936 г. паміж Беларускім інстытутам гаспадаркі й культуры і Таварыствам Беларускай школы было падпісанае пагадненьне ў справе змаганьня за школу на роднай мове. Тым часам у самой партыі адбыўся раскол на «дэмакратаў» і «кансэрватараў». Апошнія на чале з В.Гадлеўскім утварылі Беларускі Народны Фронт, а Беларускае Нацыянальнае Аб'яднаньне ачоліў Янка Пазьняк.

...Пасьля далучэньня Заходняй Беларусі да СССР многія беларускія хрысьціянскія дэмакраты адразу былі рэпрэсаваныя (сярод іх Ян Пазьняк, Адам Станкевіч, Фабіян Абрантовіч, Янка Шутовіч). Тыя, хто застаўся ў жывых, як маглі працягвалі працу на карысьць Бацькаўшчыны, іншыя назаўсёды выехалі за мяжу.

Аляксандар БУРАКОЎ, старшыня гарадзкой філіі МХСС

Лявон Баршчэўскі атрымаў выразную падтрымку Сойму БНФ

Чытачы, якія шчыльна цікавяцца палітыкай, ведаюць, што выконваючы абавязкі старшыні Фронту на Бацькаўшчыне Лявон Баршчэўскі на нейкі час адыходзіў ад актыўнай работы. На нядаўнім Сойме БНФ адбылося ягонае своеасаблівае вяртаньне. Даклад, зь якім выступіў Лявон Баршчэўскі, быў актыўна падтрыманы сябрамі Сойму. Гэта адкрыта параўноўвалася амаль з галасаваньнем па даверу.

Асноўнай мэтай БНФ, згодна прапанаванаму пляну, зьяўляецца пашырэньне колькасьці прыхільнікаў беларускае нацыянальнае ідэі.

Дыскусію выклікала абмеркаваньне праблемы ўдзелу Фронту ў «Кангрэсе дэмакратычных сілаў». Скептычнае стаўленьне большасьці сябраў Сойму да КДС вынікае з магчымасьці ўтварэньня нейкіх «кіруючых органаў» для апазыцыі, а таксама зь верагоднасьці ўдзелу часткі «кангрэсістаў» у прасоўваньні Чыгіра на пасаду прэзыдэнта. Урэшце было вырашана накіраваць на Кангрэс групу сваіх прадстаўнікоў, якія аднак не будуць лічыцца яго дэлегатамі.

Што тычыцца прэзыдэнцкіх выбараў, аб'яўленых Вярхоўным Саветам, то Сойм ухваліў прынцыповасьць легітымных дэпутатаў, аднака выказаўся ў тым кірунку, што спачатку трэба адхіліць ад улады Лукашэнку. Толькі пасьля гэтага любыя выбары могуць быць гарантаванымі й сумленнымі.

Віталь МАКАРАНКА

Супраць аб'яднаньня з Расеяй

У Магілёве ў нядзелю прайшоў пікет, удзельнікі якога выступілі супраць расейска-беларускіх інтэграцыйных намераў прэзыдэнта Лукашэнкі.

Каля 40 чалавек амаль гадзіну стаялі зь дзясяткам плякатаў на стадыёне «Спартак». На плякатах было напісана: «Расея – турма народаў», «Абаронім наш дом – Беларусь!», «З жабракамі не яднаемся!» і г.д. Трэба сказаць, што большасьць наведвальнікаў кірмашу даволі спрыяльна паставіліся да пікетчыкаў. Па сканчэньні пікету група яго ўдзельнікаў рушыла па скодніку Першамайскай вуліцы да гатэлю «Днепр». Міліцыянты не кранаалі пікетчыкаў. Падобна, яны не чакалі гэткай рашучасьці мясцовых працаўнікоў сёньняшняга рэжыму, якія нават на кароткі час выйшлі з плякатамі на праежджую частку галоўнай вуліцы. Дарожная «блякада» была непрацяглай і практычна не перашкодзіла аўтамабільнаму руху.

У акцыі бралі ўдзел і вядомыя менскія дзеячы апазыцыйнага руху Віктар Івашкевіч, Сяргей Антончык, Міхаіл Мухін. Сам пікет арганізавала мясцовая філія Беларускага Народнага Фронту.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Палітычнае напружаньне супадае з сацыяльным

Зразумела, што такую сытуацыю ўсюды і заўсёды імкнуцца выкарыстаць апазыцыйныя да існуючага ўраду сілы. Не стапася тут выключэньнем і Беларусь. Па краіне ў буйных гарадох, з ініцыятывы найперш БНФ і Свабодных прафсаюзаў, пачалі ўтварацца страйкавыя камітэты. Мяркуецца, што калі пачнецца абумоўленая пагаршэньнем жыцьця хваля пратэстаў, страйкавыя камітэты ўзначаляць выступы рабочых калектываў, возьмуць на сябе ролю прадстаўнікоў грамадзтва ў перамовах з урадам і «вэртыкалямі».

Пазаўчора ў Магілёве адбылося арганізацыйнае пасяджаньне гарадзкога страйкавага камітэта. На ім былі абмеркаваныя пытаньні тактыкі работы, у тым ліку прапагандысцка-агітацыйнай, выбранае кіраўніцтва камітэта, выпрацаваная мэтодыка зносінаў з палітычнымі арганізацыямі.

Уласная інфармацыя

100 зруйнаваных архітэктурных помнікаў Магілёву

Супольны праект Магілёўскага згуртаваньня моладзі «Патрыёты Бацькаўшчыны. Рух у Эўропу» зь вядомымі магілёўскімі гісторыкамі, географамі, этнографамі.

«У год 1682 на малым кавалку...езуіты, з пратыкцыі ксяндза Здаповіча, у той час магілеўскага плябана, заселіў Магілеве, а потым, час ад часу пашыраючыся, за нашым векам рознымі спосабамі набылі за валам амаль чацьвертую частку гарадзкіх зямель ды абнеслі кольным мурам».

(Магілёўскія кронікі Трафіма Сурты, Юрыя Трубніцкага).

2. МАГІЛЁЎСКІ КАСЬЦЁЛ СЬВ. КСАВЕРЫЯ. КАЛЕГІЮМ ЕЗУІТАЎ.

15 жніўня 1534 году гішпанскі шляхціч Ігнацы Лаёла ды й шасьцёра ягоных аднадумцаў заснавалі ў Парыжы Таварыства Ісуса, больш вядомае як езуіцкі ордэн. Найгалаўнейшай сярод задачаў Таварыства лічылася змаганьне зь ерасямі праз літаратурную й навуковую палеміку, тэалягічныя дыспуты, выхаваньне ды адукацыю моладзі. У 1540 годзе ордэн быў зацьверджаны Папай Рымскім. На Беларусі езуіты зьявіліся ў 1573 годзе. Мяючы на ўвазе шчыльныя стасункі нашых продкаў з эўрапейскімі краінамі, зьяўленьне прадстаўнікоў ордэну ў нашым краі выглядала цалкам натуральным. Як сьцьвярджаюць гісторыкі, стаўленьне насяленьня краю да езуітаў было не надта каб лагоднае, а бывала нават варожае. Тлумачыцца гэтая варожасьць бадай адзіным: Беларусь на той момант была краінай пераважна праваслаўнага веравызнаньня. У XVI стагодзьдзі адбыліся зьмены і ў сацыяльным статусе Магілёву – места было вылучанае са складу воласьці ды ў 1577 годзе атрымала магдэбургскае права. Страта Смаленску ў 1514 годзе, часовы захоп маскоўскай дзяржавай Полацку ў 1563-79 гадох, крым таго выгоднае геаграфічнае становішча сталіся перадумовай канцэнтрацыі ў Магілёве ўсяго ўсходняга гандлю нашае краіны. Прагматычных езуітаў, якія дбалі пра пашырэньне свайго ўплыву на Беларусі, ня мог не зацікавіць згаданы факт датычны гандлю, чытай грошай.

Можна зь вялікай доляй упэўненасьці канстатаваць, што першыя спробы знайсьці прытулак менавіта ў Магілёве не былі дужа абнадзеючымі для езуітаў. Гандлёвая, эканамічная еднасьць магілёўцаў, моцна разьвітая сістэма адукацыі, а таксама тое, што Магілёў на той час, у адрозьненьні ад усяе Беларусі, быў спрэс праваслаўным – не давалі мажлівасьці чальцам Таварыства Ісуса ўліцца напоўніцу ў этнаканфэсійны склад места.

Сытуацыя карэнным чынам зьмянілася пасьля чарговага ўварваньня маскоўцаў на тэрыторыю Беларусі. Жудасная спусташальная вайна 1554-1567 гадоў, адгалоскі якой адчувальныя й зараз, зьнішчыла палову насельніцтва краіны. Амаль цалкам быў вынішчаны генафонд беларусаў, парушаныя гандлёвыя ды эканамічныя сувязі.

У 1677 годзе ў Магілёве была заснаваная рэзыдэнцыя езуітаў. Крыху пазьней, каля Каралеўскае брамы, ў стылe барока быў пабудаваны комплекс, які ўключаў мураваныя будынкі калегіюма школы ды касьцёла сьвятога Ксаверыя. Цалкам комплекс быў пабудаваны ў 1725 годзе.

Будынак касьцёлу, як урэшце ўсё, што будавалася на той час у Магілёве, вызначаўся сваёй непаўторнасьцю, сваёй прыгажосьцю, сваёй веліччу. Касьцёл – трохнэфавая базыліка з паўкольным завяршэньнем цэнтральнага нэфу. Галоўны фасад завяршаўся дзьвюма вежамі з барочнымі капаламі. Інтэр'ер аздоблены пілястрамі, на сьценах ды скляпеньнях цэнтральнага нэфу была размалёўка.

Будынак калегіюма дзьвюхпавярховы, мураваны, простакутнікавы ў пляне. Сьцены прарэзаныя простакутнікавымі ваконнымі праёмамі. Да касьцёлу будынак далучаўся тарцавой сьцяной.

Дзякуючы ўкладаньню вялікіх грашовых сродкаў у сфэру адукацыі, езуіты мелі асаблівы ўплыў на грамадзтва. Навучаньне ў калегіюме было ня толькі на высокім узроўні, але й задарма. Ад школяроў не патрабавалася быць каталікам, або мяняць сваю веру. Манахі з Таварыства Ісуса ахвотна прыймалі ў свае школы дзяцей сялянаў ды мяшчан. Пры магілёўскім калегіюме дзейнічала мастацкая бурса зь дзесяцігадовым тэрмінам навучаньня. У 1698 годзе ў Магілёве, менавіта ў калегіюме, адбылiся першыя тэатральныя прадстаўленьні (дыялёгі).

У 1772-1795 гадох Беларусь была акупаваная Расейскай імпэрыяй. У сакавіку 1820 году выйшаў указ аб выдаленьні езуітаў за межы імпэрыі. З гэтага году калегіюм у Магілёве быў пераутвораны ў Ваеннаафіцэрскую школу. У 1826 годзе ў памяшканьні навучальнае ўстановы сьледчая камісія вяла допыт «дэкабрыстаў». У 1833 годзе касьцёл сьвятога Ксаверыя быў пераутвораны ў праваслаўную «Воскресенскую» царкву. У часе другой сусьветнай вайны будынак касьцёлу й калегіюму дужа пацярпеў, гэтага было дастаткова, каб яго зьнішчыць.

У 1983 годзе на месцы помніка архітэктуры быў пабудаваны дзевяціпавярховы жылы дом. Рэшткі калегіюма, якія цудам захаваліся цягам сарака год, былі выкарастаныя пры будаўніцтве музэя Декабристов (цяпер музэй этнаграфіі).

Пры працы над артыкулам была выкарыстаная інфармацыя з кнігаў «Таямніцы Полацкай гісторыі» Ул. Арлова, «Магілёў у XII-XVIII стагодзьдзях» І. Марзалюка. Выказваем удзячнасьць супрацоўнікам музэя гісторыі Магілёва.

Праграма тэлебачаньня з 25 студзеня па 31 студзеня

•• Понедельник, 25 января ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не паспявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовыя матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро,Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Телебарометр.
9.40 "Сегодня с вами...
10.05 Здоровье.
10.30 Усадьба.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.10 Теленавигатор.
12.30 Музыкальный салон
13.15 "Красные листья". Худ.фильм.
14.45 "Сколько нас в Беларуси".К переписи неселения.
15.15 Сериал для детей."Приключения Шерли Холмс"(Канада). 1-я серия.
15.40 Видеокурс французского языка.
16.05 ТВ — школе.
16.25 Мультфильм.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.10 "А музыка звучит..."
17.40 "Павлинка". Док.фильм.
18.00 "Проклятый уютный дом".
19.15 "Сегодня с вами..."Директор Жодинского ОАО "Світанак" Владимир Астровский.
19.40 Добрый вечер,Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 В.Высоцкий в худ.фильме"Сказ о том, как царь Петр арапа женил".
23.35 Криминальная хроника.
23.40 Белорусский хит-парад.
23.45 Третий тайм.
0.25 Третий фестиваль Белорусского КВН.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 Здоровье.
9.45 Поле чудес.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Новые приключения Синдбада".
14.55 Звездный час.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Эти забавные животные.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "Человек в маске".
18.50 "Поющие в терновнике".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 "Охотники за сновидениями".
21.45 Взгляд.
22.30 Новость дня.
22.45 Комедия "Филадельфийская история".

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.05 Вести.
15.15 Мультфильмы.
15.30 "Первые поцелуи".
16.35 "Башня".
17.00 Компьютер.
17.20 "Долгая дорога в дюнах". 3-я серия.
18.30 Дежурная часть.
18.40 История одного события.
19.40 Подробности.
19.50 Любовь с первого взгляда.
20.25 С.Крючкова, К.Лучко, Л.Кулагин в мелодраме "Глаза".
21.55 "Жара в Лос-Анджелесе" (США).
22.50 Дежурная часть.
23.35 Автомотоспорт: зимнее кольцо.

"КУЛЬТУРА"
7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Черная курица, или Подземные жители". Худ. Фильм.
8.30 Образ жизни.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Простофиля", "Лодка". Худ. фильмы.
9.50 "Цунами".
10.50 Поет Галина Горчакова.
11.00 "Возвращение к себе..." В.Васнецов. Часть 1-я.
11.40 Академия спорта.
12.00 "Без визы".
12.15, 13.45 Н.Исанбет. "Беглецы". Спектакль Татарского государственного театра им. Г.Камала.
14.30 "Русская усадьба". "Дом Циолковского в Калуге".
15.05 "Арабелла". Часть 6-я.
15.35 "Лукоморье".
15.55 Р.Шуман. Концерт для фортепиано с оркестром.
16.25 "Как тяжело мне с Вами расставаться..." Памяти Ю. Левитанского.
17.05 "2003".
17.10 "Вижу цель".
17.35 "Монолог актрисы". Т. Шмыга.
18.20 Документальные фильмы.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Осенние портреты".
20.20 Концерт "Аранхуэс" для гитары с оркестром.
20.45 После новостей...
21.05 "Классика американского немого кино". "Простофиля", "Лодка". Худ. фильмы.
21.50 В.Высоцкий: "...Я к микрофону встал, как к образам..."

НТВ
5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Ее звали Никита".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Вчера в "Итогах".
10.15 Куклы.
10.30 Итоги.
11.20 "Открытая книга". Худ. фильм.
13.25 Сериал "Моя последняя мечта будет о вас..." (Франция).
14.10 Сегоднячко.
15.20 "Захватчики" (США).
16.10 "Сегоднячко".
16.40 Сериал "Катрин Кураж".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.10 Пунктир.
12.45 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 "Большой кайф,или Приключения в Новом Орлеане".Телесериал.
18.20 "Кот в сапогах".Мультфильм.
18.40 Бобруйский вариант.
19.00 Тяжелый день.
19.30, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Любовь земная". Худ. фильм.
23.05 День области.
23.15 "Тайна записной книжки".Детектив.

2 КАНАЛ
13.00 ТВ Полония.
18.15 "Победоносный голос верующего".
18.45, 21.30 Городские новости.
19.00 "Союзмультфильму — 60".
19.17, 20.40 Прогноз погоды.
19.20 "Дерзкие и красивые".
19.45 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.45 "Братство справедливых". Худ. фильм.
23.20 "Альфред Хичкок представляет".
23.45 Спортивная программа.

•• Вторник, 26 января ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро,Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.30 "Мультиклуб".
10.20 "Я рисую".
10.30 Станция "Академия наук".
10.45 "Антология белорусской поэзии". Док.фильм.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.05 Третий тайм.
12.35 "А музыка звучит..."
13.10 "Земляки".Сморгонский район.
14.10 Турообъектив.
14.30 Бездельник.
15.15 "Приключения Шерли Холмс" (Канада).2-я серия.
15.40 Видеокурс английского языка.
16.05 ТВ — школе.
16.35 "Сквозь призму столетий".Телеочерк.
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.35 Единая валюта ЕС-евро.
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 Политические диалоги.
19.40 Добрый вечер,Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Птицы без гнезд".Худ.фильм.
23.35 Криминальная хроника.
23.40 Белорусский хит-парад.
23.45 Музыка без границ.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Взгляд.
10.00 Смехопанорама.
10.30 Футбольное обозрение.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Новые приключения Синдбада".
14.50 Счастливый случай.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.10 Тема.
18.55 "Поющие в терновнике." (Заключительная серия).
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 "Полеты в новогоднюю ночь". (Повторение от 31 декабря).
23.40 Новость дня.
0.00 Футбол. Дневник Кубка чемпионов стран Содружества.

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести.
15.15 Сказочный полдник.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 Компьютер.
17.10 "Долгая дорога в дюнах". 4-я серия.
18.30 Дежурная часть.
18.40 История одного события.
19.40 Подробности.
19.50 "Аншлаг" представляет.
20.25 Детектив "Подставили" (Великобритания).
22.30 "Пси фактор".
0.00 Дежурная часть.

"КУЛЬТУРА"
7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Документальные фильмы.
8.15 "Красный сарафан". Т.Петрова.
8.30 "Поэзия и правда жизни. Сергей Дягилев". Часть 1-я.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Ночи и дни". 4-я серия.
9.55 "Русская усадьба".
10.20 "Вижу цель".
10.50 Музыкальный экспромт.
11.00 "Возвращение к себе..." В.Васнецов. Часть 2-я.
11.40 "Орестея". Мы все из одного мифа".
13.10 Поклонникам Терпсихоры.
13.45 Живое дерево ремесел.
13.50 Боярский двор.
14.20 "Российский курьер".
15.05 "Арабелла". 7-я серия.
15.35 "Лукоморье".
15.55 "Открытие таланта".
16.20 "Коллекция". Н.Агнивцев. "Персианские мотивы".
16.30 В.-А.Моцарт. Концерт для двух фортепиано с оркестром.
16.55 "2003".
17.05 Ортодокс.
17.25 "Ноу-хау".
17.35 "Шекспир XX век". "Макбет".
18.20 Документальные фильмы.
19.10 Чудо-сказка.
19.50 "И минул год..." Памяти Алеся Адамовича.
20.35 Концерт в Эрмитажном театре.
20.45 После новостей...
21.05 "Ночи и дни". 4-я серия.
21.55 Чемпионат Европы по фигурному катанию. Парное катание. Короткая программа.

НТВ
5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Скорая помощь".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Герой дня без галстука.
9.40 "Чистосердечное признание".
10.05 Своя игра.
10.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.20 "Открытая книга". Худ. фильм.
13.25 "Моя последняя мечта будет о вас...".
14.10 Сегоднячко.
15.20 "Захватчики".
16.10 "Сегоднячко".
16.40 Сериал "Катрин Кураж".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.05 Тяжелый день.
12.30 Бобруйский вариант.
12.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 "Большой кайф, или Приключения в Новом Орлеане".
18.15 Катастрофы и войны недели.
18.40 "Последняя невеста Змея Горыныча". Мультфильм.
19.00 Служба ваших забот.В студии главный санитарный врач области А.Цвирбут.
19.40, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Страх и ненависть в Лас-Вегасе".Комедия.
23.30 День области.
23.40 "Реанимация".Боевик.

2 КАНАЛ
13.00 ТВ Полония.
18.15 "Победоносный голос верующего".
18.45 Муз. антракт.
19.00 "Союзмультфильму — 60".
19.17, 20.40 Прогноз погоды.
19.20 "Дерзкие и красивые".
19.45 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.30 "Ракурс".
21.40 "В 13-м часу ночи". Худ. фильм.
23.00 "Удивительные истории".
23.25 Спортивная программа.

•• Среда, 27 января ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро,Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Мультфильм.
10.15 Видимо-невидимо.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.05 Око.
12.25 Зорная ростань.
13.15 Шоу звезд мировой гимнастики.
14.45 "Снежные будни". Док.фильм.
15.15 Приключения Шерли Холмс"(Канада). 3-я серия.
15.40 Видеокурс французского языка.
16.05 "5 х 5".
16.35 Педагогический экран.
17.10 "А музыка звучит..."
17.35 "Макаенка, 9 ".
18.00 "Проклятый уютный дом".
18.50 "Сколько нас в Беларуси".К переписи населения.
19.15 "Сегодня с вами..." Представители Всебелорусского союза блокадников Ленинграда.
19.40 Добрый вечер,Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Приключенческая комедия "Новобранцы на прогулке"(Франция).
23.30 Криминальная хроника.
23.35 Белорусский хит-парад.
23.40 Королевская охота.
0.20 Темная комната.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 Тема.
10.00 В мире животных.
10.35 "Королева зубная щетка". Мультфильм.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Новые приключения Синдбада".
14.50 Зов джунглей.
15.15 Детские анекдоты.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон.
18.50 Футбол. Кубок чемпионов стран Содружества-99. Полуфинал.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Комедия "Три товарища".
22.45 Футбол. Кубок чемпионов стран Содружества-99. Полуфинал.
23.40 Новость дня.

"РОССИЯ"
6.00, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.35 Вести.
15.15 Мультфильмы.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 Компьютер.
17.15 "Долгая дорога в дюнах". 5-я серия.
18.30 Дежурная часть.
18.40 История одного события.
19.40 Подробности.
19.50 Сам себе режиссер.
20.25 Ричард Харрис и Бо Дерек в драме "Кит-убийца" (США).
22.10 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Парное катание. Произвольная программа. Трансляция из Праги.
0.05 Дежурная часть.
0.20 Автошоу.

"КУЛЬТУРА"
7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Документальные фильмы.
8.15 Ноу-хау.
8.25 "Поэзия и правда жизни. Сергей Дягилев". Часть 2-я.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Ночи и дни". 5-я серия.
10.00 С.Рахманинов. Концерт № 3 для фортепиано с оркестром.
10.20 "Шекспир. XX век". "Макбет".
11.00 "По следам пропавших коллекций". Передача 1-я.
11.40 "Без визы".
11.55 "Амнезия". Док. фильм.
12.20, 13.45, 15.05 Дж.Верди. "Травиата". Опера в постановке театра Ла Фениче (Венеция).
13.20 Живое дерево ремесел.
15.45 "Арабелла". 8-я серия.
16.15 "Лукоморье".
16.35 Фонд М.Ростроповича — студентам.
17.05 "2003".
17.10 "Экспедиция "Чиж". "Сокровища казачьего атамана".
17.35 "Кто мы?"
18.00 Поклонникам Терпсихоры.
18.20 Док. фильм.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 К 50-летию со дня рождения З.Рыбчински. "Богема".
20.45 После новостей...
21.05 Чемпионат Европы по фигурному катанию. Мужчины. Короткая программа.
22.05 "Ночи и дни". 5-я серия.

НТВ
5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Скорая помощь".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Д. Миллер и Ш. Тейлор в комедии "Нападение помидоров-убийц" (США).
10.40 "Среда".
11.20 "Открытая книга". Худ. фильм.
13.25 "Моя последняя мечта будет о вас...".
14.10 Сегоднячко.
15.20 "Захватчики".
16.10 "Сегоднячко".
16.40 Сериал "Катрин Кураж".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ
12.05 Служба ваших забот. В студии главный санитарный врач области А.Цвирбут.
12.40 Портрет коллектива."Осиповичское управление магистральных газопроводов".

"МОГИЛЕВ-1"
17.30 Мужской клуб."Я женился на своей учительнице".
18.20 "Мир скорости".Тележурнал.
18.50 Телеприемная.В студии председатель комитета Госконтроля С. Соц.
19.40, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Легенда о динозавре".Фантастика.
23.10 День области.
23.20 "Максимальный риск".Боевик.

2 КАНАЛ
13.00 ТВ Полония.
18.15 "Победоносный голос верующего".
18.45, 21.30 Городские новости.
19.00 "Союзмультфильму — 60".
19.17, 20.40 Прогноз погоды.
19.20 "Дерзкие и красивые".
19.45 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.45 Драма "Джорджия".
23.35 Спортивная программа.

•• Четверг, 28 января ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро,Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.40 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 "Золушка".Худ.фильм.
11.10 "Проклятый уютный дом".
12.05 Наш край."Из истории г.Шклова".
12.30 "А музыка звучит..."
13.15 "Песню берите с собой".Финал телефестиваля белорусской песни.
15.15 "Приключения Шерли Холмс"(Канада). 4-я серия.
15.40 Видеокурс английского языка.
16.05 ТВ — школе.
16.30 Единая валюта ЕС-евро.
17.10 "Карамболь" с участием группы "Парк Горького".
17.40 "Предназначено мне..."Памяти телережиссера Николая Григорьева.
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 "Алло, "Событие".Прямая линия.
19.40 Добрый вечер,Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Крок.
22.45 Белорусский хит-парад.
22.55 Н.Кейдж и Х.Хантер в худ.фильме "Воспитание Аризоны"(США).
0.25 Криминальная хроника.
0.40 Акколада.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.10 Человек и закон.
9.55 Клуб путешественников.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Новые приключения Синдбада".
14.50 Классная компания.
15.05 Улица Сезам.
15.35 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.10 Комедия "Дайте жалобную книгу".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Боевик "Чтобы выжить".

22.50 Док. детектив "Бешеные деньги". Дело Центробанка. 1993г.
23.20 Новость дня.
23.35 "Ночь пожирателей в "Тихом доме".

"РОССИЯ"

6.00, 7.30, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
7.20 Торговый дом Ле Монти.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.40 Вести.
15.15 Сказочный полдник.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 Компьютер.
17.15 "Долгая дорога в дюнах".
18.30 Дежурная часть.
18.40 История одного события.
19.40 Подробности.
19.50 "Два рояля".
20.40 Иронический детектив "Сыщик петербургской полиции".
22.15 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Мужчины. Произвольная программа. Трансляция из Праги.
0.10 Дежурная часть.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Документальные фильмы.
8.20 Паноптикум.
8.25 Театральный роман.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.05 "Ночи и дни". 6-я серия.
9.55 Переделкино и вокруг.
10.20 "Царская ложа".
11.00 "По следам пропавших коллекций". Передача 2-я.
11.40 Международное обозрение.
12.20 "Уходя, оглянись".
12.30, 13.45 Л.Зорин. "Цитата". Спектакль Московского академического театра им. Моссовета.
14.50 "Без визы".
15.05 "Арабелла". 9-я серия.
15.30 "Лукоморье".
15.50 Живое дерево ремесел.
15.55 "Детский мир". П.В.Катаев. Дети о знаменитых родителях.
16.25 "Поем тебе, "Весна".
17.05 "2003".
17.10 "Российский курьер".
17.50 Новое кино.
18.20 И.Бродский. Читает С.Юрский.
18.45 "Время музыки".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 К 50-летию со дня рождения З.Рыбчински. "Богема".
20.50 После новостей...
21.10 Чемпионат Европы по фигурному катанию. Оригинальный танец.
22.05 "Ночи и дни". 6-я серия.

НТВ

5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Скорая помощь".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Т.Семина, Е.Леонов и С.Юрский в музыкальной комедии "Крепостная актриса".
10.50 Мультфильм "Страшная история".
11.20 "Открытая книга". Худ. фильм.
13.25 "Моя последняя мечта будет о вас...".
14.10 Сегодняочко.
15.20 "Захватчики".
16.10 "Сегоднячко".
16.40 Сериал "Катрин Кураж". Заключительная серия.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

12.05 Телеприемная.В студии председатель комитета Госконтроля С.Соц.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Ток-шоу"Я сама".
18.20 Из жизни женщин.
18.45 "Русалочка".Мультфильм.
19.20, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Смешная девчонка".Комедия.
0.00 День области.
0.10 Диск-канал.

2 КАНАЛ TVP

13.00 ТВ Полония.
18.15 "Победоносный голос верующего".
18.45 Муз. антракт.
19.00 "Союзмультфильму — 60".
19.17, 20.40 Прогноз погоды.
19.20 "Дерзкие и красивые".
19.45 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Пляж".
21.30 Высокая мода.
21.40 Триллер "Леди Босс". 1-я часть.
23.10 Спортивная программа.

•• Пятница, 29 января ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро,Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.45 Новости.
8.15 "Алло,"Событие".
8.40 Потребительская корзина.
9.15 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 Уроки Н.Новожиловой.
10.30 Интеграция — евростиль.
11.15 "Проклятый уютный дом".
12.00 Сделано в Беларуси.Продукция ОАО "Белпласт".
12.15 Профессиональный бокс.Чемпионат Беларуси.
13.15 "Вам телеграмма...".Худ.фильм.
14.20 Мультфильм.
14.30 Док. фильм. "И полюби ближнего своего".
15.15 "Приключения Шерли Холмс"(Канада). 5-я серия.
15.40 Видеокурс французского языка.
16.05 Регион.Передача из Витебска.
16.30 "Риск-версия".
17.15 "А музыка звучит...".
17.35 "Каникулы для сироты". Док. фильм.
18.05 "Проклятый уютный дом".
19.15 "Сегодня с вами..."Поэтесса Римма Казакова.
19.40 Добрый вечер,Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 О.Остроумова и Е.Миронов в триллере "Змеиный источник".
23.35 Криминальная хроника.
23.40 Белорусский хит-парад.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Жестокий ангел".
9.15 "Человек в маске".
9.55 "Серебряный шар". Рина Зеленая.
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Фильм-сказка "Полет в страну чудовищ".
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Жестокий ангел".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.50 Футбол. Кубок чемпионов стран Содружества-99. Полуфинал.
18.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Погода.
20.50 Детектив Агаты Кристи "Ужин для тринадцати".
22.35 Новость дня.
22.50 Футбол. Кубок чемпионов стран Содружества-99. Полуфинал.
23.50 Ж. Депардье, С. Марсо в приключенческом фильме "Полиция".

"РОССИЯ"

6.00, 7.30, 8.30, 8.45 Доброе утро, Россия.
7.15 Тысяча и одна дочь.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телеигра "Программа передач".
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 0.10 Вести.
15.15 Мультфильм.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
16.55 Компьютер.
17.15 "Долгая дорога в дюнах". 7-я серия.
18.30 Дежурная часть.
18.40 История одного события.
19.40 Подробности.
19.50 "Аншлаг" и К°.
20.55 Музыкальный ринг. Ирина Отиева против Сосо Павлиашвили.
22.35 А. Бандерас в фильме "Женщина на грани нервного срыва" (Испания).
0.40 Дежурная часть.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Моей души коснулась ты...
7.40 За кулисами ожидания.
8.30 Консилиум.
9.00, 15.00, 17.00 Новости.
9.35 "Ночи и дни". 7-я серия.
9.55 "Нетающие звезды". Ансамбль "Дружба".
10.35 "Российский курьер".
11.35 "По следам пропавших коллекций". Передача 3-я.
11.40 Ансамблю "Березка" — 50 лет.
13.10 "Без визы".
13.25 Живое дерево ремесел.
13.45 "Время музыки".
14.15 Возвращение Саши Соколова.
14.35 Рядом с тобой!
15.05 "Арабелла". 10-я серия.
15.35 "Лукоморье".
15.55 "С потолка".
16.20 "Сокровища Петербурга".
16.50 Концерт Елены Образцовой.
17.05 "2003".
17.10 "Личное дело". А.Леньков.
17.40 Женщины в жизни И.Бунина.
18.35 "Москва. Большой зал Консерватории". Посвящается Д.Ойстраху.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Кумиры". В.Гафт.
20.25 Джазофрения.
20.45 После новостей...
21.05 "Ночи и дни". 7-я серия.
22.00 Чемпионат Европы по фигурному катанию. Женщины. Короткая программа.

НТВ

5.00, 5.30, 6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Скорая помощь".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Ключи от форта Байяр".
11.20 "Открытая книга". Худ. фильм.
13.25 "Моя последняя мечта будет о вас...".
14.10 Сегоднячко.
15.20 "Захватчики".
16.10 "Сегоднячко".
16.40 Футбольный клуб.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.10 "Золотой шлягер-98".Поет Эдита Пьеха.
14.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Рассказы о животных".Док.сериал.
18.00 "Пингвины". Мультфильм.
18.15 "Закон Берка".Сериал.
19.00 "Вояж без саквояжа".
19.15, 21.10 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 Пунктир.
21.00 Астро-дайджест.
21.45 "Быстрый и мертвый".Вестерн.
23.35 День области.
23.45 "Взвод".Боевик.

2 КАНАЛ TVP

13.00 ТВ Полония.
18.15 "Победоносный голос верующего".
18.45, 21.30 Городские новости.
19.00 "Союзмультфильму — 60".
19.17 Прогноз погоды.
19.20 "Дерзкие и красивые".
19.45 "Поздравления".
20.50 Мультфильм.
21.00 "Случайный свидетель".
21.25 Высокая мода.
21.45 Триллер "Леди Босс". 2-я часть.
23.15 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 30 января ••

БТ

7.00 Доброе утро,Беларусь!
8.00 Континент.
8.15 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.15 "Змеиный источник". Худ.фильм.
10.45 Здоровье.
11.10 Вершина мира.
11.35 Компьютерный полигон.
12.00 "Все нормально,мама!"
12.35 "Легенда о Вильгельме Телле"(Англия).
13.30 Мини-футбол.Кубок Беларуси.Финал.2-й тайм.
14.25 Олимп.
15.10 Уроки Н.Новожиловой.
15.35 Приглашаем на вечерки.
16.10 Познай себя."Две семьи в одной квартире".
16.30 Бон тон.
17.00 "Это моя работа". Профессия — фелинолог.
17.30 Л.Филатов в худ.фильме"Успех".
19.00 Творческий вечер пианиста Аркадия Эскина.
19.40 "Из достоверных источников".
20.05 Бездельник.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Спортлото.
21.50 П.Фонда в худ.фильме" 92 градуса в тени"(США).
23.20 Белорусский хит-парад.
23.35 Видимо-невидимо.
0.15 Хоккей. Чемпионат Восточно- Европейской лиги."Полимир"(Новополоцк) — "Беркут-ПВО"(Киев). 3-й период.

ОРТ

6.50 Комедия "Легкая жизнь".
8.30 Домашняя библиотека.
8.45 Слово пастыря.
9.00, 14.00, 17.00 Новости.
9.15 "100 %"-новый "Ералаш".
9.45 "Утренняя почта".
10.20 "Каламбур".
10.50 Смак.
11.10 Возвращение Третьяковки.
11.35 "Песня года." Избранное.
12.35 А.Пороховщиков в детективе "Город принял".
14.15 "Цивилизация".
14.50 В мире животных.
15.30 Умники и умницы.
15.55 "Бременские музыканты". Мультфильм.
16.15 Как это было. "Михаил Сомов". 300 дней в ледовом плену. 1985 год..
17.15 Клуб "Белый попугай".
17.55 Погода.
18.00 "Ералаш".
18.20 Ричард Чемберлен в приключенческом фильме "Человек в железной маске".
20.00 Время.
20.50 Сериал "Секретные материалы".
22.30 Новости спорта.
22.45 Роберт Де Ниро в триллере "Мыс страха".

"РОССИЯ"

7.00 Фильм "Чужие дети".
8.10 "Карпуша". Мультфильм.
8.30 "Как потерять вес?", "В стране невыученных уроков". Мультфильмы.
9.00 Доброе утро, страна.
9.50 "Сто к одному". Телеигра.
10.30 Любовь с первого взгляда.
11.00 Подиум д'арт.
11.30 Домашние хлопоты.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00, 19.00 Вести.
13.30 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Спортивные танцы. Произвольная программа.
14.55 50x50.
16.00 "Федеральной службе по телевидению и радиовещанию — 5 лет". Праздничный концерт.
17.00 Моя семья.
18.00 Национальный музыкальный фестиваль "Площадь звезд-99".
19.35 Праздничный концерт, посвященный Дню работника Российской прокуратуры.
21.15 Мира Сорвино в фантастическом фильме "Мутанты" (США).
23.05 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Женщины. Произвольная программа.
0.25 Скорость.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию". Ветхий Завет.
9.20 "Дворянские гнезда". Путешествие Екатерины II по Волге.
9.45 "Жила-была девочка". Худ. фильм.
10.55 Парадоксы истории.
11.25 Ток-шоу "Наобум".
11.55 "Тот, кого люблю".
12.40 XX век в кадре и за кадром.
13.29 Азбука.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Док. фильм.
14.15 Книжный кладезь.
14.30 "Танго со смертью". Театр-кабаре "Летучая мышь".
16.05 "Очевидное-невероятное".
16.30 "Открытие таланта".
17.00 Новости.
17.05 "2003".
17.10 "Тайны портретного фойе".
17.35 Международное обозрение.
18.15 "Судьба, судьбою, о судьбе".
19.15 Пушкин без границ.
19.55 Чудо-сказка.
20.05 Мультфильм.
20.25 "15-й подъезд".
20.59 Азбука.
21.20 "Ностальгия". Худ. фильм (Италия — СССР, 1983 г.). Часть 1-я.
22.20 "Джаз в академическом зале".
22.50 Блеф-клуб.

НТВ

7.00 Мультсериал "Битлджус" (США).
7.25 Мультфильм "Зима в Простоквашино".
7.40 Детектив "Два долгих гудка в тумане".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Чистосердечное признание".
9.45 Впрок.
10.00 Телеигра "Пойми меня".
10.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Фитиль".
11.15 Профессия — репортер.
11.30 Своя игра.
12.00 Российский хоккей на НТВ. ЦСКА (Москва) — "Северсталь" (Череповец).
14.30 "Русский век".
15.20 "Она написала убийство" (США).
16.15 Суд идет.
17.00 Дог-шоу "Я и моя собака".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Удивительные игры народов мира".Солнечная Италия.
18.10, 20.00 С любовью.
19.10 "Сверчок на печи".Мультфильм.
21.00 "Годзилла". Худ.фильм.
23.20 Астро-дайджест.
23.30 "Восемнадцатый ангел".Ужасы.

2 КАНАЛ TVP

10.00 ТВ Полония.
18.15 "Благая весть с Риком Реннером".
18.45 "Поздравления".
19.45 Мультфильм.
19.55 "Поздравления".
20.30 Высокая мода.
20.40 Фильм Квентина Тарантино "Джеки Браун".
23.15 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 31 января ••

БТ

7.00 Доброе утро,Беларусь!
8.00 Док. сериал"Города мира"(США).
8.30 "Сколько нас в Беларуси".К переписи населения.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 "Все дело в шляпе".
9.35 "Навстречу". Хореографические фантазии.
9.50 Мультфильм.
10.10 Туробъектив.
10.35 "Все нормально,мама!"
11.10 Международные спортивные новости.
11.30 Арсенал.
11.55 Сделано в Беларуси. Новополоцкое ПО"Нафтан".
12.10 Марсово поле.
12.25 "АРТ-клуб"."Зимние гастроли". Русский Академический театр им.М.Горького в Москве.
12.50 "Легенда о Вильгельме Телле"(Англия).
13.45 Сельчане.Дубровенский район.
14.10 "Важная фига".Телеспектакль.
14.30 Станция "Академия наук". Спецвыпуск к 70-летию Национальной Академии наук Беларуси.
15.10 "Мисс "Силач-98".
15.50 Семейный телеканал"На волне взаимопонимания".
16.30 Зорная ростань.
17.00 Телебарометр.
17.20 "Миллион — одному". Худ.фильм по произведению М.Твена (США).
18.55 Теленавигатор.
19.15 Стадион.
19.40 Колыбельная.
20.00 Резонанс.
20.50 "Карамболь"с участием Игоря Губермана.
21.25 К.Денев и М.Пикколи в мистической драме"Генеалогия преступления"(Франция).
23.15 Премьера песни.
23.25 Авто-парк.
23.35 Вольная борьба.Чемпионат Беларуси.

ОРТ

7.00 Комедия "Штепсель женит Тарапуньку".
8.15 "Зарядка для хвоста". Мультфильм.
8.30 "Дисней-клуб". "Русалочка".
9.00, 14.50 Новости.
9.15 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.05 Утренняя звезда.
11.00 Армейский магазин.
11.30 Играй, гармонь любимая!
12.00 Крестьянские ведомости.
12.30 "Все путешествия команды Кусто".
13.25 Смехопанорама.
13.55 Футбол. Кубок чемпионов стран Содружества - 99. Финал.
15.55 "Дисней-клуб"."Тимон и Пумба".
16.20 "Дисней-клуб"."Аладдин".
16.50 Клуб путешественников.
17.40 "Колесо истории".
18.30 Олег Борисов в комедии "За двумя зайцами".
20.00 Время.
20.35 "В смертельной зоне". Боевик.
22.25 Футбольное обозрение.
22.55 Новости культуры.
23.15 Музыкальная комедия "Поющие под дождем".

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильмы.
7.30 Служу Отечеству!
8.00 "Сказка о мертвой царевне и о семи богатырях". Мультфильм.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.30 Сам себе режиссер.
10.05 "Аншлаг" и К° представляет.
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00 Вести.
13.30 Федерация.
14.10 Парламентский час.
15.15 Папа, мама, я — спортивная семья.
16.00 Диалоги о животных.
17.00 Фигурное катание. Чемпионат Европы. Показательные выступления.
19.00 Зеркало.
19.55 В.Машков и М.Шукшина в мелодраме "Американская дочь".
21.40 Сергей Маковецкий в программе "Перпендикулярное кино".
22.40 Дежурная часть.
23.05 Фильм Ларса фон Триера "Элемент преступления".

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Консилиум.
9.45 "Приключения Тома Сойера". Худ. фильм.
11.05 В тридевятом царстве.
11.30 Мультфильм.
11.45 Московская осень-XX.
12.30 А.Платонов. "В прекрасном и яростном мире".
13.00 "Спортивные встречи". Анфиса Резцова.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 "Свинарка и пастух". Худ. фильм.
15.10 Маргит.
15.30 "А прошлое кажется сном..."
15.55 "1000 и одна ночь". Музыкально-развлекательная программа.
17.00 Новости.
17.05 "2003".
17.10 Телевидение — любовь моя.
18.00 "Судьба, судьбою, о судьбе".
19.00 Чудо-сказка.
19.15 "Волшебное кольцо". Мультфильм.
19.30 Pro memoria. "Соната". Видеофильм.
19.45 "Сильфида". Королевский Датский балет.
20.59 Азбука.
21.20 "Ностальгия". Худ. фильм. Часть 2-я.
22.20 "Золотая ветвь".
22.50 "Вокзал мечты".

НТВ

7.00 Худ. фильм "Я, бабушка, Илико и Илларион".
8.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Комедия "Американский дедушка".
10.35 Мультфильм "Боцман и попугай".
11.15 Большие деньги.
11.40 Музыкальная комедия "Трое в лодке, не считая собаки".
14.00 Жизнь замечательных зверей.
14.30 "Русский век".
15.20 "Ключи от форта Байяр".
17.00 Итоги. Предисловие.
17.40 "Без компромиссов". Боевик.

2 КАНАЛ TVP

10.00 ТВ Полония.
18.15 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.45 "Поздравления".
19.45 "Подарок черного колдуна". Фильм — детям.
20.50 Муз. пауза.
20.55 "Секретные материалы".
21.40 Высокая мода.
21.45 Майкл Дуглас в фильме "Идеальное убийство".
23.35 Спортивная программа.

Нямецкія грошы й пераварот 1917 году

Ад рэдакцыі. *Гэты артыкул Вадзіма Растова, з газэты «Сакрэтныя дасьледваньні», мы друкуем напярэдадні чарговых угодкаў зь дня сьмерці Уладзімера Ульянава-Леніна ня дзеля кашчуннага стаўленьня да гэтага чалавека як прыватнае асобы, а выключна дзеля ўсталяваньня гістарычнае справядлівасьці.*

Многія марксысцкія гісторыкі сучаснае Расеі й лідары камуністычных партыяў працягваюць і сёньня апантана адмаўляць ня толькі важнейшую ролю нямецкіх грошай у бальшавіцкім пераварроце 1917 году, але і ўвогуле йснаваньне гэтых грошай як гістарычны факт. Гэта й зразумела: калі варожая краіна, зь якой народ змагаўся падчас вайны, фінансуе ў велізэзных маштабах дзейнасьць купкі адшчапенцаў-змоўшчыкаў, то іх наўпрост трэба называць сваім імем – шпіёны й правакатары. А паколькі яны зьяўляюцца стваральнікамі бальшавіцкае партыі й бальшавіцкае ідэалёгіі, то на гэтую партыю й гэтую ідэалёгію кладзецца незмываймая пляма асабліва цяжкае здрады. У сьвятле гэтых фактаў пераварот 17-га году выглядае ня як «Вялікая Кастрычніцкая сацрэвалюцыя рабочых і сялянаў», а як маштабная, але, тым ня менш, банальная дывэрсія, сплянаваная і ажыцьцёўленая нямецкай разьведкай для вываду Расеі з вайны.

Сёньня нямецкія гісторыкі адшукалі ў архівах новыя дакумэнты, якія паказваюць, якім чынам Нямеччына фінансавала партыю Леніна да й пасьля рэвалюцыі. Гэтыя дакумэнты пераканаюць любога скэптыка.

Страшная таямніца

Летам 1917 году Леніна прытуліў у Разьліве спачуваючы бальшавікам мясцовы жыхар Емяльянаў. Гэта ведаюць з падручнікаў па гісторыі ўсе. Але чаму Ленін абраў менавіта Разьліў? Менавіта там, побач з Разьлівам, быў адчэплены ад прыбыўшага праз ваюючую Эўропу цягніка з рэвалюцыянэрамі апячатаны вагон зь нямецкімі грашыма. Менавіта за схаванымі грашыма езьдзіў Ленін у Разьліў, да таго-ж не адзін, а зь Зіноўевым, які займаўся фінансовымі пытаньнямі партыі.

Пазьней Сталін, зьнішчаючы ўсе сьляды нямецкіх грошай у кастрычніцкім пераварроце, «прыбраў» з гісторыі знаходжаньне Зіноўева ў Разьліве, самога Зіноўева рэпрэсаваў, а разам зь ім рэпрэсаваў й сям'ю сябры Леніна Емяльянава, а ў дадатак палову жыхароў Разьліву – гэта сотні людзей, вінаватых толькі тым, што маглі, самі таго не ўсьведамляючы, бачыць альбо чуць лішняе. Затым былі расстраляныя й самі чэкісты, якія «зачышчалі» Разьліў. Усе, хто так ці йначай меў дотык да нямецкіх грошай партыі, былі зьнішчаныя Сталіным.

Калі савецкія войскі ў 1945 годзе ўвайшлі ў Бэрлін, чэкісты – па асаблівым, сакрэтным указаньні кіраўнікоў Камуністычнае партыі – сталі перапрушваць усе нямецкія архівы. Што яны там знайшлі й што яны там зьнішчылі, сёньня, пэўне, ня скажа ніхто. Але як апынулася, усе дакумэнты, што маюць дотык да гэтае гісторыі, зьнішчыць не атрымалася. І на той падставе – штосьці абавязкова схаваецца ад допытлівага чэкісцкага вока, і на той падставе, што ўсю Нямеччыну захапіць не атрымалася, а на тэрыторыі ФРГ засталося мноства архіваў, да якіх рукі бальшавікоў дацягнуцца не змаглі.

Архівы распавядаюць

Упершыню сьвет даведаўся пра тое, што Ленін быў нямецкім агентам, напачатку 1918 году. Упаўнаважаны амэрыканскага ўраду ў Расеі Эдгар Сысан перадаў амэрыканскаму ўраду расейскія й нямецкія дакумэнты, якія пацьвярджалі, што Ленін атрымліваў грошы ад кайзэраўскае Нямеччыны. У 1919 годзе ў ЗША і ў Швайцарыі быў апублікаваны зборнік пад назовам «Выкрыцьцё нямецка-бальшавіцкае змовы». Дакумэнты, што прыводзіліся ў гэтай ды йншых кнігах, здаліся настолькі шакуючымі, што сусьветная супольнасьць доўгі час не магла паверыць у такі неперавўзыходны цынізм і амаральнасьць новае расейскае ўлады. Стаўленьне да архіву Сысана зьмянілася толькі зараз.

Нядаўна бэрлінскія гісторыкі й публіцысты Гэрхард Шысэр ды Ёхэн Траўптман зрабілі новую спробу адказаць на пытаньне, ці была нямецка-бальшавіцкая змова й ці можна Леніна сапраўды назваць нямецкім агентам? У архіве МЗС Нямеччыны яны адшукалі тоўстыя тэчкі, на якіх было пазначана: «Міністэрства замежных справаў Нямеччыны. Сакрэтныя акты. Вайна 1914 году. Правакацыі ў Расеі, Фінляндыі й прыбалтыйскіх правінцыях».

З дакумэнтаў вынікала, што для таго, каб не прайграць першую сусьветную вайну, нямецкія стратэгі вырашылі праводзіць датычна Расеі палітыку «ламаранчавых скрыпькаў»: пры дапамозе правакацыяў пахутчыць распад царскае імпэрыі на асобныя этнічныя дзяржавы. Перадусім размова йшла пра Фінляндыю, Прыбалтыку, Украіну, Бесарабію й Каўказ. Выканаўцамі гэтае йдэі мусілі стацца расейскія камуністы, якія даўно ўжо імкнуліся, скарыстацца незадаволенасьцю насельніцтва Расеі, скінуць цара й прыйсьці да ўлады. Такім чынам, пэўныя мэты кайзэраўскае Нямеччыны й расейскіх камуністаў супалі.

Адна з цэнтральных роляў у гэтай апэрацыі адводзілася Аляксандру Гэльфанду (ён жа Парвус) – вядомаму расейскаму мільянэру і авантурысту, зьвязаному з рэвалюцыянэрамі, які зарабіў капітал на цёмных вайсковых бізнэс-акцыях, які, дзякуючы гэтаму, меў шчыльныя сувязі ва ўсіх краінах, што бралі ўдзел у вайне. Вось характарыстыка Гэльфанда амбасадарам кайзэраўскае Нямеччыны ў Кабэнхаўне Брокдарфам Рантцаў. Яго паведамленьне пад нумарам «Б470» у актах міністэрства замежных справаў Нямеччыны, датаваных 6 сьнежнем 1915 году:

«Тое, што доктара Гэльфанда нельга дастасаваць ні да сьвятых, ні да пажаданых гасьцёў, не выклікае сумневу. Але ён верыць у сваю місію й вытрымаў выпрабаваньне расейска-японскае вайны. Таму, мне здаецца, мы мусім яго выкарыстоўваць. Перамога й першае месца ў сьвеце будуць нашымі, калі атрымаецца своечасова падняць рэвалюцыю ў Расеі».

У апэрацыях па перапраўцы кайзэраўскіх грошай для бальшавікоў важнае месца заняў паплечнік Леніна Якаў Ганецкі, які праводзіў фінансовыя апэрацыі партыі ў Стакгольме. Апошнім зьвяном у гэтым ланцужку – з расейскага боку – стаў адвакат і рэвалюцыянэр, паляк Мячэслаў Казлоўскі. Пасьля рэвалюцыі ён атрымаў адзін з кіруючых пастоў у ЧК і міністэрстве юстыцыі, а Ганецкі стаўся намесьнікам міністра фінансаў.

Працяг будзе

ВЯРТАНЬНЕ ДА ТЭМЫ: ЯК ПРАВІЛЬНА ЛІЧЫЦЬ ЧАС

Хрыстос, спадзяюся, не пакрыўдзіцца

– А вось гісторыкі лічаць час зусім ня так, як матэматыкі, – пераконвае мяне знаёмы гісторык. – У нас, напрыклад, 80-я гады лічацца ад пачатку 80 года да канца 89-га.

Сапраўды, гісторыкі лічаць час дзесяткамі. Так ім, мусіць, зручней. Можна было б дамовіцца лічыць дзесяткамі, але інакш: напрыклад, 80-я гады ад пачатку 75-га да канца 84-га; 90-я ад пачатку 85-га да канца 94-га. І гэтак далей. Але, як бы не лічыць дзесяткі, летазлічэньне ад нараджэньня Хрыста ад гэтага не зьмянілася б: другое тысячагодзьдзе ўсё адно будзе праз ДВА гады.

Гісторыкі будуць адпаведна свайму звычаю лічыць дзьвюхтысячнымі гадамі гады ад пачатку 2000-га года да канца 2009 -га. Першы год з гэтага дзесятка прыпадае на бягучае стагодзьдзе, а астатнія дзевяць – на наступнае. Паколькі астатніх больш, гісторыкі будуць адносіць гэтае 10-годзьдзе да XXI ст., адрываючы ад XX ст. адзін год. Проста для гісторыкаў адзін год – занадта маленькі прамежак часу, як быццам ня варты ўвагі. За яго звычайна нічога гістарычна значнага не адбываецца. Гістарычны «атам», такім чынам, – 10 гадоў. Гэта іхняя справа. Аднак жа пры выбраным імі варыяньце лічэньня першае ад нараджэньня Хрыста 10-годзьдзе ўтрымлівала 9 гадоў (нулявога ж не было), а ўсе астатнія – па 10 гадоў. Таму па заканчэньні 90-х гадоў XX ст., якое адбудзецца ў канцы бягучага года, з моманту нараджэньня Хрыста пройдзе 199 поўных дзесяткаў і адзін няпоўны. Гэта ў суме дасьць 1999 гадоў. Дата, як бачым, някруглая. Толькі праз год будзем адзначаць круглую, 2000 год. Пасьля толькі ўступім у наступнае, ТРЭЦЯЕ тысячагодзьдзе... Гісторыкі распачнуць яго, як я разумею, на год раней. Можа, Хрыстос на іх і не пакрыўдзіцца.

Міхась БУЛАВАЦКІ,
настаўнік матэматыкі

НАШ ГОРАД У ГІСТОРЫІ

З кім дзяліўся Магілёў сваёй назвай (артыкул другі)

Магілёўская кафля – архітэктурна-дэкаратыўная кераміка XV – пач. XX стст., якая выраблялася магілёўскімі цаніннікамі. Была шырока распаўсюджаная й вядомая. Прымянялася дзеля аздабленьня печаў, інтэр'ераў пакояў дамоў месьцічаў. Паводле тыпаў і прызначэньня магілёўская кафля падзяляецца на сьцянную, карнізную (простую, складаную, ды інш.), паясную, вуглавую, кафлі-перамычкі, гарадкі (каронкі). Паліхромная кафля была белага, зялёнага, блакітнага, карычневага, жоўтага колераў. Уздабленьні кафлі: раслінны арнамэнт (выява букета кветак у вазе, дубовыя й лаўровыя лісты, бутон хмелю) і геамэтрычны (зыгзагі, сетка, «рыбіна луска»). Таксама – сюжэтныя, заамарфныя, гэральдычныя, міталягічныя выявы (ільвы, арлы, грыфоны, анёлы, коннікі з «Пагоняй», гарадзкія гербы). У Задубровенскім раёне, у прыватных дамах захаваліся печы, упрыгожаныя магілёўскай кафляй. Яна-ж зьяўляецца каштоўнай часткай музэйнай экспазыцыі Мірскага замка.

Магілёўская кераміка – традыцыйныя вырабы мясцовых рамесьнікаў канца XV – пач XX стст. Гэта посуд, цацкі, прадметы хатняга ўжытку. Выраблялiся гаршкі, кубкі, куфлі (упрыгожаныя выявамі гарадзкога герба), міскі, паўміскі, збаны, макотры, глякі, талеркі (упрыгожаныя арнамэнтамі ў выглядзе кругоў і кветак). Таксама – дзіцячы посуд, падсьвечнікі, рукамыйнікі, цэгла, дахоўка, люлькі. Некаторыя віды посуду вывозіліся на продаж. Вырабы магілёўскае керамікі захоўваюцца ў музэях.

Магілёўская разьба – архітэктурны дэкор, пашыраны ў Магілёве ў XIX – першай палове XX стст. Адносіцца да лепшых узораў разьбы архітэктурнай. Традыцыі склаліся ў XVII – XVIII стст. пад уплывам стылю барока. Разьба ў выглядзе геамэтрычнага й расьліннага арнамэнтаў пациярусна разьмяшчалася на фасадах драўляных дамоў. Найбольш багата аздабляліся: франтоны, дзе разьба ўтварала некалькі радоў, прамежкі паміж якімі запаўняліся шалёўкай; ліштвы вакон, шчыты ўваходных парталаў, падзоры, паяскі над вокнамі й г.д. У Магілёве захаваліся будынкі з разьбой на вуліцах Яцыны, Чалюскінцаў, Лазарэнкі, Пляханава, Быхаўскай ды інш. Але ідзе паступовае зьнішчэньне. Неабходна адзін з дамоў пераўтварыць у частку гарадзкога музэя, захаваўшы аздобу ўзорамі магілёўскай разьбы.

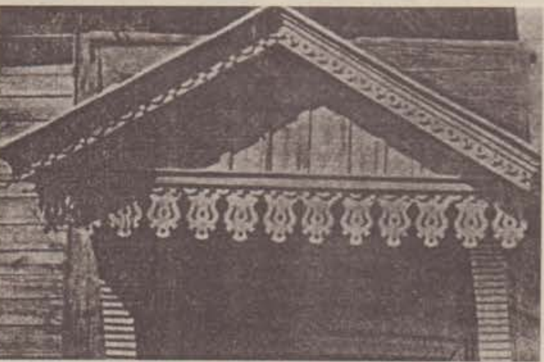
Ігар ПУШКІН

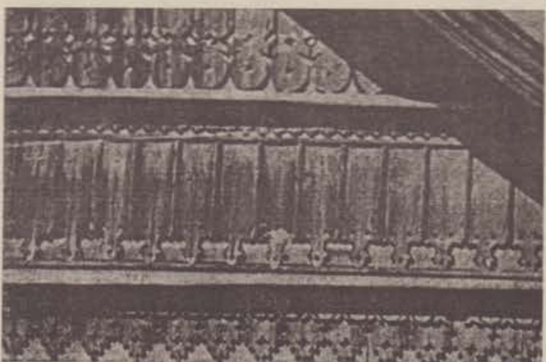

НАШ РОДНЫ КУТ. ДЗЕНЬ У ГІСТОРЫІ

21 студзеня

1633 год. Горад Крычаў асаджалі войскі данскіх казакаў. Пасьля захопу жорстка абрабавалі горад і жыхароў.

1778 год. Магілёўская губэрня была перайменаваная ў асобнае Магілёўскае намесьніцтва. Паводле ўказа Сэната Расейскай імпэрыі Магілёў атрымаў ранг губэрнскага гораду, а гарады Чавусы, Стары Быхаў, Орша, Копысь, Мсьціслаў, Чэрыкаў, Рагачоў, м.Клімавічы абвешчаны павятовымі гарадамі.

1808 год. Нарадзіўся клясык беларускай літаратуры В.Дунін-Марцінкевіч.

1818 год. У Мсьціслаўскім павеце нарадзіўся дасьледчык Адам Кіркор.

1918 год. У Магілёве намаганьнямі гарадзкога тэатра і культурна-асьветніцкай сэкцыі Савета быў наладжаны літаратурна-музычны ранішнік, прысьвечаны 40-годзьдзю сьмерці паэта Някрасава.

1959 год. Калужскі абласны суд рэабілітаваў незаконна рэпрэсаванага камуністычнымі ўладамі нашага земляка – беларускага пісьменьніка й адраджэнскага дзеяча Максіма Гарэцкага.

22 студзеня

1708 год. У Магілёў увайшоў расейскі Сямёнаўскі полк. На патрабаваньне правіянту магілёўцы далі хабар маёру палка (800 рублёў), і горад быў вызвалены ад дачы правіянту.

1918 год. У Магілёве Вярхоўны Галоўнакандуючы Крыленка аддаў загад аб пачатку ваенных дзеяньняў супраць легіянэраў гэнерала Мусьніцкага.

23 студзеня

1905 год. У Магілёве прайшла дэманстрацыя рабочых і навучэнцаў супраць царызму.

1918 год. Бабруйскам авалодаў польскі корпус. У магілёўскіх газэтах апублікавана паведамленьне сьледчай камісіі пры Магілёўскім губвыканкаме аб арганізацыі змовы супраць рэвалюцыі ксяндзом Святаполк-Мірскім. У турму дастаўленыя, арыштаваныя ў якасьці закладнікаў: браты Васілеўскія, князь Радзівіл, Віньюкоў.

27 студзеня

1745 год. У Магілёў прыбыў новы Магілёўскі праваслаўны архіяпіскап Геранім Ваўчанскі.

1917 год. У Пецярбургу арыштаваная рабочая група Цэнтральнага Ваенна-прамысловага камітэта, у склад якой уваходзілі ўраджэнцы Магілёўшчыны.

Падрыхтавалі Аляксандар АГЕЕЎ, Ігар ПУШКІН

БЛІЗКАЯ ГІСТОРЫЯ

Латыскія й літоўскія нацыянальныя аб'яднаньні ў Беларусі

Так склалася ў выніку розных прычынаў, што большасьць нацыянальна-палітычных аб'яднаньняў нацменшасьцяў, утвораных у Беларусі, у 20-я гады знаходзіліся ў апазыцыі да камуністычнай партыі й адпаведна – да савецкай улады.

У Віцебскай і Магілёўскай акругах у 1926-27 гг. аформіліся латыскія групы, нэлегальныя з пункту гледжаньня ўлады. Яны імкнуліся да нацыянальна-культурнага развіцьця, арыентаваліся на лад Латвіі. Адсюль мянушка «буржуазна-нацыяналістычных аб'яднаньняў».

Сябры групаў наладжвалі сумесныя паседжаньні, часьцяком з нагоды рэлігійных сьвятаў; для абмеркаваньня штодзённых пытаньняў. Падтрымлівалі сувязі са сваякамі ў Латвіі, атрымоўвалі адтуль латыскія газэты. Пазьней чальцы гэтых аб'яднаньняў былі абвінавачаныя ў контррэвалюцыі, разгромленыя арганізацыйна, а ўдзельнікі высланыя за межы БССР.

У канцы 20-х гадоў латышы, каб рэалізаваць свае памкненьні, адрозныя ад установак камуністычнай улады, дзейнічалі праз нацыянальныя саветы. Так, у Калінінскай акрузе (цяпер Магілёўская вобласьць) у 1928 г. падчас выбараў у латыскі нацыянальны сельскі савет, частка латышоў спрабавала арганізавана правесьці сваіх прадстаўнікоў. Напачатку яны мелі посьпех. Але затым КП(б)Б спахапілася, узяла выбары пад жорсткі кантроль і не дапусьціла выбраньня непажаданых для сябе асоб. Група латышоў не зьмірылася й паспрабавала на наступных выбарах правесьці ў склад прэзыдыюму савета хаця б трацiну сваіх прадстаўнікоў. Усе гэтыя латышы былі абазваныя кулацкім элемэнтам і высланыя двума групамі ў Сібір. Падобнае назіралася падчас выбараў у 1927 г. і ў Магілёўскай акрузе (Грудзінаўскі нацыянальны латыскі сельскі савет).

Літоўцы, акрамя ўтварэньня розных культурна-асьветных арганізацый (брацтваў) пры касьцёлах, падобных польскім, утваралі проста культурныя гурткі. Ставілі перад сабой мэту захаваньня нацыянальных асаблівасьцяў. Не цураліся літоўцы ў гэтай сваёй дзейнасьці й цікаўнасьці да сучасных грамадзка-палітычных падзеяў. У 1925-26 гг. назіралася шчыльная сувязь сябраў гурткоў зь Літвою, былі выпадкі, калі моладзь ішла служыць у літоўскае войска.

Падтрымлівалі сувязь зь Літвой і літоўцы з Калінінскай акругі (хутары «Малькаўка»). Падчас перавыбараў 1929-30 гг. у літоўскі нацыянальны сельскі савет камуністам прыйшлося вельмі цяжка. Па іх словах, – «прыйшлося змагацца за кожную кандыдатуру, прапанаваную партыяй». І ўсё-ж чацьвёра не прайшлі.

Літоўцы арганізавана выступалі ў час правядзеньня калектывізацыі. Так, 24.07.30 г., у дзень 10-годзьдзя БССР, на сходзе ў сельскім савеце адбылося сапраўднае паўстаньне. Жыхары патрабавалі прымаць у калгас толькі літоўцаў, і на такіх умовах пагаджаліся з існаваньнем калгасу. Патрабавалі вярнуць раскулачаных. Калі пазьней ГПУ пачало вывозіць наступных «кулакоў», вакол дамоў узьвялі барыкады, запрудзілі дарогу бярвеньнямі.

...У выніку рэпрэсіўных мер на тэрыторыі Магілёўшчыны, у месцах кампактнага пражываньня латышоў у 20-я гады, амаль нікога зь іх не засталося. Ужо ў 90-х журналісты з Латвіі ледзь знайшлі аднаго старэнькага латыша ў Грудзінаўцы, дзе іх калісьці жыло больш за тысячу. Двух бабулек сустрэў я ў былой гаспадарцы «Чырвоны пахар», цяпер гэта раён Магілёва пад назвай «Саракавайск» каля Казіміраўкі. І толькі на хутарах «Малькаўка» яшчэ жывуць літоўцы, там нават цяпер можна сустрэць літоўскага консула, які не забывае пра сваіх суродзічаў.

Ігар ПУШКІН

МЭДЫКІ ПРА МЭДЫЦЫНУ

На адной клятве не пратрымацца

Амаль кожны з нас мусіў пабываць калі-нікалі ў лекара, а тое і ў бальніцы. І мы ведаем, што сёньня медыцына – гэта адна з самых сацыяльна запушчаных галінаў нашага жыцьця. Дзяржава пакінула нашых лекараў зь іхнымі праблемамі самна-сам. Нават прэзыдэнцкія начальнікі вымушаны прызнаваць, што гэтыя праблемы даволі вострыя. Але зь іх вуснаў заўжды гучаць аптымістычныя намеры й спадзяваньні, маўляў, нас ўсё роўна чакае сьветлая будучыня. Мала хто верыць гэтым чыноўніцкім песьням. Таму захацелася паслухаць тых людзей, хто дзень за днём займаецца хворымі і ведае праблемы непасрэдна, мае права на сумныя высновы. Іх чалавечы і прафэсійны погляд падаецца больш важкім. А ў нечым ён і больш, як ня дзіва, абнадзейвае. Мы запрасілі падзяліцца думкамі практыкуючага нэўрапатоляга. Гэта высокі спецыяліст, чыя эрудыцыя выходзіць за рамкі вузкай прафэсійнай абмежаванасьці. Але ня будзем, па яго просьбе, называць імя. Бо тое, што ён кажа – ёсьць агульнай карцінай.

Нэўрапатоляг:

– Узгадаў стары дэвіз савецкай медыцыны: «Наша ахова здароўя самая агульнадаступная, бясплатная і эфэктыўная!» Дык зараз яна такая-ж, але з прыстаўкай – не. Даступіцца да спэцыяліста сёньня вельмі цяжка, атрымаць неабходнае, але складанае лячэньне ці кансультацыю практычна немагчыма. А цэны на лекі! Цяпер хворы мусіць набываць іх для сябе сам. Ды й за грошы цяжка купіць патрэбныя мэдыкамэнты. Наконт эфэктыўнасьці. Сёньня нават хваробы, якія раней пасьпяхова лячыліся, цяжка бывае перамагчы. Дактары ня могуць выратаваць чалавека, бо часта ня маюць адпаведных прыстасаваньняў, абсталяваньня й лекаў.

Нам зараз вельмі цяжка асвойваць мэтады больш эфэктыўнага лячэньня, бо і на гэта патрабуюцца сродкі: каб камандыраваць чалавека, набыць літаратуру. Пра гэта зараз ужо і размова ня йдзе. Плюс абсталяваньне, якога і не хапае, і яно старое, ламанае-пераламанае. Няма чым рабіць дыягностыку. Зараз, напрыклад, няма рэнтгэнаграфічных стужак – ня можам рабіць звычайны рэнтгэн. А многія жыцьцёванебясьпечныя хваробы можна вызначыць толькі мэтадамі спэцыяльнай дыягностыкі. Лекары вымушаныя адмяняць плянавыя апэрацыі, бо без наркозу іх не правядзеш. Гэта ня выдуманы жах, а наша рэальнасьць. Каб не заходняя дапамога, медыцынская «гуманітарка»... У некаторых выпадках яна зачыняе сабой да 80–100% патрэбаў у мэдыкамэнтах. Напрыклад, неабходных пры эпілепсіі, гіпэртанічных захворваньнях. А ў нашыя аптэкі, прынамсі, днямі паступіла распараджэньне – у адны рукі выдаваць ня больш двух упаковак «дэфіцыту». Нават, калі гэта шпрыцы.

Бывае, адчуваеш такую зьняважлівую бездапаможнасьць. Не лечыш людзей, а проста трымаеш іх у бальніцы. Як адпусьціць хворага? Невыпадкова, што ў нас зараз празьмерна вялікая роля бальніцаў. На захадзе ўтрыманьне ў бальніцы – кароткі эпізод, бо чалавека лечаць да таго, як вымушаны сюды патрапіць.

Хворых стала больш, цяжка хворых прыкметна пабольшала. З'явіліся хваробы, пра якія мы забыліся. Сыфіліс мозга, сухоты, тыф, халера й г.д. Зьніжаецца катастрафічна жыцьцёвы ўзровень. Людзі пра здароўе дбаюць у апошнюю чаргу. І нам прыбаўляецца працы. Сёньня стала больш незадаволеных людзей – і хворых, і іхных сваякоў.

Асобная тэма – матэрыяльны ўзровень саміх медыкаў. Ён такі, што не зьдзіўляемся падарункам і нават хабарам. У нармальных краінах дактары ўваходзяць у маёмасную эліту грамадзтва, яны адны з самых забясьпечаных. Бо там і здароўе для ўсіх – найвялікшая каштоўнасьць. У людзей ёсьць грошы і яны іх трацяць, каб быць здаровымі. У нас іншае. Але я скажу, што ня можа лекар багацець у нашых умовах на хворых, калі гэтыя хворыя самі збольшага жабракі. У пацыэнта часта няма грошай, каб набыць лекі, ня тое, што на хабар. Хоць і жывая традыцыя адзячыць лекару. У пэўным сэнсе гэта спроба пацыэнта кампэнсаваць матэрыяльна тое, што мусіць мець за сваю працу мэдык ад грамадзтва.

Скажу пра кваліфікацыю дактароў. Яна імкліва зьніжаецца. З аднаго боку, няма ніякіх стымулаў мець прафэсійны рост, з другога – няма сродкаў на паездкі, літаратуру й г.д.

І ўсё ж большасьць мэдыкаў працуе і спрабуе ратаваць людзей. Большасьць сёньняшніх мэдыкаў імкнецца выконваць клятву Гіпакрата. Тут нас у гэтым сэнсе ратуе старая псыхалёгія – трэба працаваць. Але гэтая псыхалёгія адначасна вялікая перашкода на шляху да рэфармаваньня мэдыцыны. Яе тэрмінова неабходна мяняць. Многія дактары не гатовыя да зьменаў. Яны працуюць, але часьцяка мэханічна, функцыянальна. Калі б прыйшоў сапраўдны рынак, для такіх людзей пачаліся б надта цяжкія часы. А так у нас зараз сапраўдны рынкавы сацыялізм. І гэта ня жарт. Бо рынкавы сацыялізм – гэта канцэнтрацыя ўсяго дрэннага, што ёсьць ад сацыялізму і ад капіталізму. У нас цяпер ёсьць сацыялістычны дэфіцыт мэдыкамэнтаў і добрых мэдыкаў, і капіталістычная магчымасьць набываць надта дарагія лекі й паслугі. Гэтак цяжка рушыць да сьветлага заўтра.

Запісаў
Сымон ГЛАЗШТЭЙН

СПОВЕДЗЬ

У безвыходнасьці толькі адзін колер...

Я не хачу казаць зашмальцаваных фразаў пра тое, што наркаманія – гэта кепска, што наркотык забівае ў чалавеку асобу, бо наркаманы з «малым» стажам могуць расцаніць мае словы як блюзнэрства альбо спробу самаўзьвялічваньня. Высновы хай робяць самі. Я калоўся 8 гадоў. Для наркамана гэта вялікі тэрмін. Пачыналася ўсё даволі трывіяльна – я прагнуў самасьцьвердзіцца ў «багэмным» асяродку. Адзін мой знаёмы актор (тады ён здаваўся мне грандам) запрасіў мяне на бяседу. Я тады быў юнаком і нават ад невялікае колькасьці выпітага адразу захмялеў, але ў тым стане я адчуваў сябе вельмі дарослым. Мой знаёмы (дарэчы, някепскі псыхоляг), адчуўшы мой стан, прапанаваў не разьменьвацца на дробныя радасьці плебсу, а паспытаць сапраўднага адчуваньня «палёту душы». Так я ўпершыню ўкалоў сабе наркотык. Самае трагічнае, што мой арганізм прыняў атруту, ня выклікаўшы, як часьцяком здараецца з навічкамі, ніякае адмоўнае рэакцыі. Наадварот, я сапраўды адчуў невядомае дагэтуль пачуцьцё лёгкасьці ды адхланьня. Тады я ня думаў, што гэты дзень цалкам пераверне маё жыцьцё. Само слова наркаман асацыявалася ў мяне зь нечым нерэальным, існуючым толькі за тагачасным «жалезным занавесам». Хаця насамрэч наркаманія йснавала ў нас і ў тыя, так званыя «застойныя часы», толькі колы наркаманаў былі больш замкнёныя. Менавіта ў адно зь іх я й трапіў. Спачатку ўсё было файна – «шырка» нават нечым нагадвала таямнічы чароўны рытуал. У наркатычных мроях я адчуваў сябе то філёзафам, то ўладаром Сусьвету. Адно крыху непакоіла – павелічэньне дозы. Па-сапраўднаму мяне агаломшыла праз два гады, калі на маіх вачох ад передазаваньня загінуў мой знаёмы. Але на той час я ўжо «падсеў». Я баяўся выходзіць на вуліцу «не пад кайфам», бо вакольны сьвет нават улетку здаваўся мне шэрым і варожым. Пазьней, нават укалоўшыся, я ўжо стаў баяцца ўсяго, што адбываецца за вакном. Я нават не хачу апісваць жахі ўсім вядомае ломкі, бо асабіста для мяне гэтыя страшныя пакуты цела ня йшлі ні ў якое параўнаньне з тым, што рабілася ў маіх мазгох. Лішне казаць, я кінуў працу, бо людзі здаваліся мне пачварнымі монстрамі. Перайсьці вуліцу для мяне было раўнавартасным таму, каб пераскочыць празь вялізную распадзіну. Зьвярнуцца ў клініку я ня мог, бо гэта азначала вынесьці сабе сьмяротны вырак, хаця між іншым, думка пра самагубства таксама прыходзіла да мяне ў галаву, але я адганяў яе. Я вырашыў лепей прыняць сьмерць ад наркотыкаў. Але той, хто лічыць, што гэта проста салодкая сьмерць, глыбока памыляецца. Аднойчы, калі я ўжо прыйшоў да думкі «шырнуцца для адыходу», я ўзгадаў пра сьмерць свайго знаёмага. І я збаяўся сьмерці! Я захацеў жыць! Я не лічу сябе слабым чалавекам, але той, хто гаворыць, што наркаман са стажам можа самастойна ў адзіночку пазбавіцца ад залежнасьці, ня мае ні каліва рацыі. І рэч тут ня толькі ў адмысловай схеме прызвычайваньня, а ў адмысловасьці псыхікі наркамана, пра якую я ўжо казаў.

Але я вырашыў «завязаць». Канешне, шмат у чым мне дапамаглі мае сямейцы, якія, натуральна, ведалі, што я ўжываю зельле. Маё самаразбурэньне адбывалася на йіхніх вачох. Вялізную падтрымку аказалі новыя сябры, сярод якіх быў таксама адзін наркаман, які вырашыў кінуць калоцца. Але самым галоўным сталася агульная праца, якая прыносіла мне калясальнае задавальненьне. Я ў гэты час ніколі не заставаўся сам-насам з сабою. Гэта вельмі важна, бо ты адчуваеш запатрабаванасьць у сабе, ты ня ёсьць чужаніцай у гэтым сьвеце. Я сапраўды стаўся творцам (не такім, як я ўяўляў сябе ў наркатычных мроях). Не хачу хлусіць, што ў мяне адразу зьнікла прага да «наркаты». Цягам году мае сямейцы й сябры дазвалялі мне «залезьці пад кайф», але толькі «лёгкай» травой. І толькі праз два гады я мог з упэўненасьцю сказаць, перадусім сабе, што я ўжо ня ёсьць наркаманам, хаця ўвогуле ў жыцьці ніколі нельга даваць стоадсоткавых дакляраў, бо гэта прытупляе пачуцьцё бясьпекі. Самае галоўнае – ня хлусіць. Сьвет, пабудаваны на хлусьні, ёсьць ілюзорным, як у наркатычным трызьненьні. Чалавек, які прызвычаіўся да хлусьні, ёсьць патэнцыйным наркаманам. Канешне, праўда таксама можа забіваць, але чалавека скончанага. Бальшыня самагубстваў сярод наркаманаў адбываецца менавіта таму, што чалавек канчаткова страчвае сваё ўласнае «я» і ў адначасьсе асэнсоўвае праўду, што ён нішто. Яшчэ адным з самых страшных пачуцьцяў (і гэта даказана практыкай) ёсьць адчуваньне чалавекам адзіноты. Памыляецца той, хто лічыць, што наркотык адтуляе людзям стасункі з чароўным ды нязьведаным сьветам. Гэта таксама міт ды ілюзыя. Якімі б колерамі ні быў афарбаваны «кайф», канцовы прыпынак – пачуцьцё поўнае адзіноты й безвыходнасьці. Уяўны палёт душы (як у свой час здавалася й мне самому) насамрэч ёсьць поўным падзеньнем, не, ня ў бездань, бо па логіцы гэта ёсьць вечным палётам, а проста ў распадзіну, глыбіня якое для кожнага індывідуальная, але вынік для ўсіх агульны – сьмерць.

Запісаў
Алесь ДАЙНЕКА

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй "КОЛА СЯБРОЎ".

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Газэта выходзіць шточацьвер.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,
Тэл./факс: 22-97-82,
E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 3. Наклад 500 асобнікаў.